

'BIOPICS' ESPORTIUS SOMNIS QUE ES COMPLEIXEN

L'estrena als cinemes divendres vinent d'*El mètode Williams*, sobre les tennistes Venus i Serena Williams i la decisiva influència del seu pare en la seva carrera, ens porta a resseguir el gènere dels *biopics* esportius, sempre marcats per històries de superació, rivalitat i somnis compleixen... o estroncats

Warner Bros

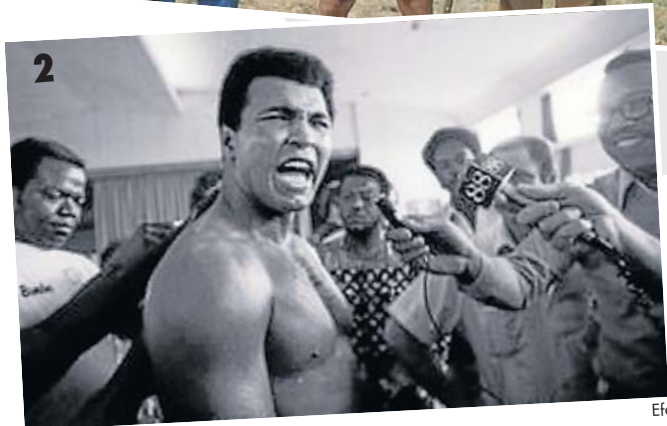
TEXT Toni Vall

Venus Williams, set títols de Grand Slam. Serena Williams, vint-i-tres. "El nostre pare va ser un avançat al seu temps. Era diferent, no es comportava com algú podria esperar d'ell. Feia el que creia que havia de fer i el que estava convençut que era millor per a les seves filles". És Serena parlant per a *GQ* sobre Richard Williams, el seu pare, el seu mentor, preparador, entrenador, *coach* i tots els substantius que pertanyen al camp semàntic de superació personal en l'esport. Divendres de la setmana que ve arriba als cinemes *El mètode Williams* –en original, *King Richard*– la pel·lícula de Reinaldo Marcus Green que explica la proesa de les germanes Williams, des de l'adolescència fins als primers passos a la competició professional. Proesa que no hauria sigut tal sense la figura de Richard, entossudit en protegir les seves filles de les urpades de la fama sobtada i el diner fàcil, tenaç en la construcció d'un camí lliure de voltors, de trampes i d'aprofitats. El seu excés de zel

Paramount Pictures

Amazon Prime

CARN DE CEL-LULOIDE A l'esquerra, una fotografia de Richard Williams celebrant la victòria de Venus Williams a Wimbledon l'any 2000 i un fotograma d'*El mètode Williams* amb Will Smith. **1** **2**. La sèrie *Maradona, sueño bendito* i el boxejador Muhammad Ali, del qual es va realitzar una pel·lícula biogràfica l'any 2001. **3**. El mestre escaquista Bobby Fischer en una imatge del 1972 i una escena de la pel·lícula basada en la seva infància, *A la recerca de Bobby Fisher*.

és llegendari i el que el film ens explica és, simplement, que el temps li va donar la raó. Will Smith és el protagonista i moltes travesses l'assenyalen com un dels grans favorits a l'Oscar al millor actor d'enguany junt amb Leonardo DiCaprio, Denzel Washington i Benedict Cumberbatch. Smith ha optat abans dues vegades a l'Oscar. La primera va ser, curiosament, per un altre *biopic* esportiu, el del gran Muhammad Ali en el film que Michael Mann va dirigir l'any 2001. La segona vegada, una altra coincidència, va ser també per interpretar un pare abnegat i protector a *La recerca de la felicitat* (2006). Veurem què passa enguany.

El cas és que *El mètode Williams* és la darrera baula d'un interessant subgènere dins del ja poderós subgènere dels *biopics*: els *biopics* esportius. D'*Ali* ja han passat vint anys i el cinema s'ha continuat interessant sovint per explicar la vida de personalitats del món de l'esport. Amb mirades diverses, metamòrfiques, imprevistes, i a vegades també previsibles i formulàries. L'interès de la ficció pel present o pel passat immediat s'ha mul-

tiplicat exponencialment gràcies, en bona part, a l'explosió de les sèries, a la seva capacitat per narrar en forma seriada realitats molt vinculades amb l'*statu quo* mundial, amb l'agenda de preocupacions que habiten a l'opinió pública i la dels polítics i institucions. L'esport, sens dubte, és un motor econòmic i lúdic primordial i també, cosa fonamental, una font inesgotable de mitomania i d'imaginari, tant col·lectiu com íntim. Hi ha a l'esport noms icònics, bé per la seva excel·lència en la disciplina que van triar, bé per motius més prosaics, com la seva notorietat pública, les seves relacions personals o la connexió amb el gran públic per motius extraesportius. Bobby Fischer, Lance Armstrong, Tonya Harding, Nikki Lauda, Björn Borg, John McEnroe... han sigut al llarg de l'última dècada carn de cel·luloide. Repassem-los.

De 'Gentleman Jim' a les plataformes

Com a pròleg, viatgem vuitanta anys enrere i trobarem el mític Errol Flynn donant vida al boxejador James Corbett a la fabulosa pel·lícula de Michael Curtiz *Gentleman Jim* (1942). Una

altra icona del ring va ser Jake La Motta, la vida del qual va inspirar Martin Scorsese per a la seva obra mestra *Toro salvatge* (1980), que va proporcionar a Robert De Niro l'Oscar al millor actor. Però no és fins als nostres dies que capbussar-se en la vida i miracles d'estrelles de l'esport ha esdevingut habitual i rendible. Només cal donar un cop d'ull a la graella de sèries disponibles avui: *Maradona, sueño bendito* (Amazon Prime); *Swagger* (Apple TV), sobre l'estrella de la NBA Kevin Durant; i *Colin en blanc i negre* (Netflix), sobre Colin Caapernick, històric *quarterback* dels San Francisco 49ers. Si marxem fins a les sales de cinema toparem amb la mil vegades explicada però sempre fascinant història de Bobby Fisher, gran mestre dels escacs, genial, díscol, tocat per una bogeria magnètica i terrible alhora. Vam conèixer la seva infància a *A la recerca de Bobby Fisher* (1993) i molts anys més tard el cinema va narrar la seva mítica partida amb Boris Spassky l'any 1972 a Reykjavík en plena Guerra Freda. La història d'*El cas Fischer* (2014) és tan apassionant,

Getty

1

Universal Pictures

2

A Contracorriente Films

Neon

VIDES AL LÍMIT

1. A la imatge en blanc i negre, Niki Lauda i James Hunt després d'una cursa. Els pilots de Fórmula 1 van ser interpretats per Daniel Brühl i Chris Hemsworth a la pel·lícula *Rush*. **2.** Fotograma de *Borg/McEnroe*, una producció sueca sobre la forta rivalitat entre els tenistes. **3.** Margot Robbie va donar via al *biopic* esportiu de la patinadora Tonya Harding, que va viure sempre sota la mirada implacable i insensible de la seva mare.

tan addictiva, que passa per sobre d'una realització plana i unes creacions més aviat discretes, sobretot la de Tobey Maguire en la pell de Fisher.

Fisher, contradictori, excessiu, neuròtic, torracollons, encarna per a molts la figura, sempre llaminera, de l'ídol caigut, també coneguda com a joguina trencada. Una figura entorn a la qual la ficció –literària o cinematogràfica– està sempre encantada de llepar-se'n els dits amb desfici. Un altre exemple és el de Lance Armstrong, màquina imparable de guanyar Tours de França entre 1999 i 2005, set consecutius. Però la història s'esborra a partir del 23 d'agost de 2012, quan l'Agència Antidopatge americana li retira els sis triomfs i, mig any després, al programa d'Oprah Winfrey, Armstrong confessa que, en efecte, va guanyar els set Tours gràcies als efectes del dopatge. Dos anys després ja teníem el *biopic* enllestit: *L'ídol* (2016), amb un protagonista justet (Ben Foster) a les ordres d'un molt bon director (Stephen Frears) i un resultat molt més que discret, sense ànima, encarcerat, positiu i sense ombra de versemblança.

Pressió i rivalitat: el secret de l'èxit

Extremadament més inspirats són els dos *biopics* més recents que avui ens ocupen. Una gran sorpresa va ser *Rush* (2013), un dels millors films de la carrera de Ron Howard –i això és dir molt del director de *Willow*, *Llamaradas* i *Cinderella Man*– una obra trepidant, fonda i molt sòlida sobre la rivalitat entre Niki Lauda i James Hunt sobre l'asfalt dels circuits de Fórmula 1 de tot el món. Daniel Brühl i Chris Hemsworth fan dues de les millors creacions de la seva intensa i prolífica trajectòria, es posen al servei de les dues vides al límit que encarnen, els veus en pantalla i còpses la seva desbordant i inflamant personalitat. I gairebé com una continuació, una seqüela apòcrifa, una variació sobre el mateix tema, l'any 2017 es va estrenar *Borg/McEnroe*, producció sueca, fabulosament ben dirigida per Janus Metz Pedersen sobre una altra rivalitat, aquest cop

sobre la terra batuda de Roland Garros i l'herba de Wimbledon. Els al·lucinants partits entre Björn Borg i John McEnroe esdevenen en pantalla de cinema un esquer dramàtic i narratiu de primera categoria, un entramat psicològic que, igual que a *Rush*,

serveix per fer-se una idea molt exacta de conceptes tan arrelats a la semàntica esportiva com pressió, por escènica, força mental, renúncia, fama, família, rivalitat... De fet, són sens dubte aquests conceptes els que injecten força, personalitat i, sobretot, interès als *biopics* esportius. Formen part essencial de la seva raó de ser, són imprescindibles per a la seva existència. Què seria de *Yo, Tonya* (2017) sense ells? ¿Com explicar la vida de la patinadora Tonya Harding sense fer

èmfasi en la seva capacitat de superació, en la relació de dependència de la seva mare, en el somni de triomf que donava sentit a la seva existència? ●

•
L'esport és
una font
inesgotable
de mitomania
i d'imaginari
col·lectiu
•